

บันทึก

เรื่อง ขอให้พิจารณาและวินิจฉัยชี้ขาดเกี่ยวกับพระราชบัญญัตินิรโทษกรรม
ในโอกาสครบ ๒๕ พุทธศตวรรษ พ.ศ. ๒๕๔๙
(กรณี เรือโท กมล บุณยะจันทร์)

สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้แจ้งมายังสำนักงานคณะกรรมการ
กฤษฎีกา โดยหนังสือที่ สร.๐๕๐๓/๒๕๑๘ ลงวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๐๘ ขอให้คณะกรรมการ
กฤษฎีกาพิจารณาและเสนอความเห็นเกี่ยวกับเรื่องการนิรโทษกรรมตามพระราชบัญญัตินิรโทษ
กรรม ในโอกาสครบ ๒๕ พุทธศตวรรษ พ.ศ. ๒๕๔๙ ข้อเท็จจริงในเรื่องนี้มีว่า เรือโท กมล
บุณยะจันทร์ ได้ถึงแก่กรรมในขณะที่ต่อสู้กับฝ่ายรัฐบาล โดยจมน้ำตายในระหว่างที่เกิดจลาจล
เมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๔ ครั้นต่อมาเมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๙ ได้มีพระราชบัญญัตินิรโทษกรรม ในโอกาสครบ
๒๕ พุทธศตวรรษ พ.ศ. ๒๕๔๙ ประกาศใช้บังคับ นางสรวงศ์ บุณยะจันทร์ ภรรยาเรือโท กมลฯ
ได้ยื่นเรื่องขอรับบำนาญตกทอด กระทรวงกลาโหมได้ทำเรื่องตั้งเบิกเงินบำนาญตกทอดไปยัง
กระทรวงการคลัง กระทรวงการคลังมีความเห็นว่า เรือโท กมลฯ ไม่เข้าข่ายที่จะได้รับนิรโทษกรรม
ตามพระราชบัญญัตินิรโทษกรรม ในโอกาสครบ ๒๕ พุทธศตวรรษ พ.ศ. ๒๕๔๙ เพราะขณะที่
พระราชบัญญัติฉบับนี้ใช้บังคับ เรือโท กมลฯ ได้ถึงแก่กรรมแล้ว ไม่มีสภาพเป็นบุคคล และ
ปรากฏว่า เรือโท กมลฯ ได้ถึงแก่กรรมตั้งแต่วันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๔๙ ซึ่งเป็นวันที่ทำการกบฏ
นั้น จึงไม่ได้ตัวมาเพื่อดำเนินคดีก่อนวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๙ ไม่ต้องด้วยหลักเกณฑ์ตามที่
บัญญัติไว้ในมาตรา ๓ และมาตรา ๔ ด้วย เรือโท กมลฯ จึงไม่ได้รับประโยชน์จากพระราชบัญญัติ
ฉบับดังกล่าวแต่ประการใด นางสรวงศ์ บุณยะจันทร์ จึงได้ร้องขอความเป็นธรรม

กระทรวงกลาโหมได้พิจารณาแล้วมีความเห็นเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า การวินิจฉัยว่า
บุคคลใดอยู่ในข่ายที่จะได้รับนิรโทษกรรมหรือไม่ นั้น ควรเป็นคำวินิจฉัยของผู้รักษาการตาม
พระราชบัญญัติ ซึ่งตามพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมฯ ได้กำหนดให้นายกรัฐมนตรี
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม รัฐมนตรีว่าการกระทรวง
ยุติธรรม และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง เป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติ

โดยที่เรื่องนี้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องมีความเห็นไม่ตรงกัน และเพื่อประกอบการ
พิจารณาวินิจฉัยของคณะรัฐมนตรี สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจึงได้ส่งเรื่องนี้มาเพื่อขอให้
คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาว่า เรือโท กมล บุณยะจันทร์ จะอยู่ในข่ายได้รับนิรโทษกรรมตาม
พระราชบัญญัตินิรโทษกรรม ในโอกาสครบ ๒๕ พุทธศตวรรษ พ.ศ. ๒๕๔๙ หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๒) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวแล้ว มีความเห็นว่า มาตรา ๓^๑ วรรคแรก แห่งพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมในโอกาสครบ ๒๕ พุทธศตวรรษ พ.ศ. ๒๕๔๙ ที่บัญญัติว่า “บรรดาการกระทำของบุคคลใดๆ ก่อนวันที่ ๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๙ หากเป็นความผิดตามกฎหมายลักษณะอาชญาฐานกบฏภายในราชอาณาจักร.. ฯลฯ...ก็ให้การกระทำเช่นนั้นไม่เป็นความผิดต่อไป และให้ผู้ที่ได้กระทำการนั้นพ้นจากการเป็นผู้กระทำความผิด... ฯลฯ” นั้น กฎหมายบัญญัตินิรโทษกรรมให้แก่การกระทำของบุคคล ฉะนั้น แม้ข้อเท็จจริงในเรื่องนี้จะปรากฏว่า เรือโท กมล บุรณะจันทร์ ได้ถึงแก่กรรมไปก่อนแล้ว อันเป็นผลให้คดีระงับตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่ตาม แต่ก็ยังต้องถือว่าการกระทำของเรือโท กมลฯ คงเป็นความผิดตามกฎหมายอยู่ เพียงแต่จะดำเนินคดีอาญาต่อไปไม่ได้ เมื่อต่อมาได้มีพระราชบัญญัตินิรโทษกรรม ในโอกาสครบ ๒๕ พุทธศตวรรษ พ.ศ. ๒๕๔๙ ประกาศใช้บังคับ โดยบัญญัตินิรโทษกรรมให้แก่การกระทำของบุคคลใดๆ ก่อนวันที่ ๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๙ การกระทำของเรือโท กมลฯ ที่แล้วมา ก็ย่อมอยู่ในข่ายที่จะได้รับประโยชน์จากพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวด้วย และแม้ตามความในมาตรา ๓ วรรคสอง จะบัญญัติไว้ว่า “ความในมาตรานี้มิได้ใช้บังคับแก่บุคคลผู้กระทำความผิดฐานกบฏ ฐานก่อการจลาจล หรือความผิดทำนองเดียวกันกับความผิดดังกล่าว ซึ่งไม่ได้ตัวมาเพื่อดำเนินคดีก่อนวันที่ ๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๙ ก็ตาม” แต่ความในวรรคสองนี้ ย่อมหมายถึงว่า บุคคลผู้กระทำความผิดยังมีชีวิตอยู่จะถูกดำเนินคดี แต่หลบหนีไม่ได้ตัวมาเพื่อดำเนินคดีเท่านั้น สำหรับกรณีเรือโท กมลฯ ปรากฏว่าได้ถึงแก่กรรมตั้งแต่วันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๔๔ ซึ่งเป็นวันที่ทำการกบฏ การดำเนินคดีฐานกบฏต่อ เรือโท กมลฯ ย่อมระงับไปโดยความตายของผู้กระทำความผิด ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓๙ (๑)^๒ ดังนั้น เรือโท กมลฯ จึงมิใช่ผู้ที่จะต้อง

^๑ มาตรา ๓ บรรดาการกระทำของบุคคลใดๆ ก่อนวันที่ ๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๙ หากเป็นความผิดตามกฎหมายลักษณะอาชญาฐานกบฏภายในราชอาณาจักรฐานกบฏภายในราชอาณาจักรฐานก่อการจลาจล หรือตามกฎหมายอื่นซึ่งเป็นผิดทำนองเดียวกันกับความผิดดังกล่าวแล้ว ก็ให้การกระทำเช่นนั้นไม่เป็นความผิดต่อไป และให้ผู้ที่ได้กระทำการนั้นพ้นจากการเป็นผู้กระทำความผิด และถ้าได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษแล้ว ก็ให้ถือว่าผู้นั้นไม่เคยต้องคำพิพากษาว่าได้กระทำความผิดนั้น ถ้าผู้นั้นรับโทษอยู่ ก็ให้การลงโทษนั้นสิ้นสุดลง

ความในมาตรานี้มิได้ใช้บังคับแก่บุคคลผู้กระทำความผิดฐานกบฏ ฐานก่อการจลาจล หรือความผิดทำนองเดียวกันกับความผิดดังกล่าว ซึ่งไม่ได้ตัวมาเพื่อดำเนินคดีก่อนวันที่ ๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๙

^๒ มาตรา ๓๙ สิทธินำคดีอาญามาฟ้องย่อมระงับไปดังต่อไปนี้

- (๑) โดยความตายของผู้กระทำความผิด
- (๒) ในคดีความผิดต่อส่วนตัว เมื่อได้ถอนคำร้องทุกข์ ถอนฟ้องหรือยอมความกันโดยถูกต้องตามกฎหมาย
- (๓) เมื่อคดีเลิกกันตามมาตรา ๓๗
- (๔) เมื่อมีคำพิพากษาเสร็จเด็ดขาดในความผิดซึ่งได้ฟ้อง
- (๕) เมื่อมีกฎหมายออกใช้ภายหลังการกระทำความผิดยกเลิกความผิดเช่นนั้น

ถูกดำเนินคดีในข้อหาความผิดนั้นประการใด และมีใช้ผู้มีได้ตัวมาดำเนินคดีอันต้องอันด้วย
ข้อยกเว้นตามมาตรา ๓ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ฉะนั้น การกระทำของเรือโท
กมลฯ จึงเข้าข่ายที่จะได้รับนิรโทษกรรมตามบทบัญญัติวรรคแรกของมาตรา ๓ ด้วย

(ลงชื่อ) หยุต แสงอุทัย

(นายหยุต แสงอุทัย)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กุมภาพันธ์ ๒๕๐๙

(๖) เมื่อคดีขาดอายุความ

(๗) เมื่อมีกฎหมายยกเว้นโทษ